

Examensarbete

Ämneslärarutbildning (gymnasieskolan) -
samhällskunskap samt ett av ämnena historia - religion |
300,0 hp

Integration som projekt

En kvalitativ studie om ensamkommande ungdomars integrering med stötning av mentorskapet i projektet Näktergalen i Halmstad.

Examensarbete i samhällskunskap för
ämneslärare gymnasieskolan 15 hp

Halmstad 2019-06-24

Belan Omar

Integration som projekt

En kvalitativ studie om ensamkommande ungdomars integrering med stöttning av mentorskapet i projektet Näktergalen i Halmstad.

Belan. Omar
Examensarbete 15hp
Högskolan i Halmstad
Handledare: Ulf Petäjä
Examinator: Kristina Thorell

Abstract

Previous studies show that integration projects help teenager refugees to enter Swedish society more quickly. My study looks into one of these projects called Näktergalen. The project is a collaboration between the County Administrative Board, Region Halland, Halmstad Municipality and Halmstad University. Students from the University of Halmstad are paired with teenager refugees to develop their language skills and increase respect and tolerance for each other's differences such as social and cultural backgrounds. What my study investigate is how the participants in the Näktergalen project develop their knowledge and experiences with support from the mentorship and whether the project Näktergalen contributed to a faster integration for the participants. The method used to implement the study has consisted of qualitative interviews. The interviews have been semi-structured to allow the participants talk about their views on the projects important aspects. The theory used for the study is from the Russian educator Lev Vygotsky. Vygotsky's theory is based on the fact that mankind is a biological, social, cultural and historical being. Vygotsky believes that we humans can only develop and learn new things in interaction with other people. With reference to previous research and the study's results it can be establish that projects such as the Näktergalen simplify and accelerate the integration of refugee teenagers. Likewise, the teenage refugees who were interviewed agree that integration takes place in interaction with people who do not come from the same culture. The result shows that projects like Näktergalen gives refugees a way into a social network and open up for new knowledge and experiences.

Keywords: Integration, Refugees, Integration Projects, teenage refugees, Näktergalen, Mentorship,

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	4
1.1 SYFTE.....	5
1.2 FRÅGESTÄLLNING.....	5
1.3 PROBLEMFÖRMULERING.....	5
2. BAKGRUND	6
2.1 NYANLÄNDAS INTEGRATION.....	6
2.2 NÄKTERGALEN.....	7
2.2.1 <i>Projektet Perach</i>	7
2.2.2 <i>Projektet Näktergalen, Malmö</i>	8
2.2.3 <i>Projektet Näktergalen, Halmstad</i>	9
2.2.4 <i>Skolverket</i>	10
2.2.5 <i>Definitioner</i>	11
3. TIDIGARE FORSKNING	13
3.1 INTEGRATION SOM PROJEKT.....	13
3.2 NYANLÄNDA ELEVERS SOCIALA SPELRUM.....	14
4. TEORETISK RAM	16
4.1 SOCIOKULTURELLA PERSPEKTIVET.....	16
4.2 SOCIOKULTURELLA REDSKAP.....	17
4.2.1 <i>Mediering</i>	17
4.2.2 <i>Appropriering</i>	18
4.2.3 <i>Zone of proximal development</i>	18
5. METOD	20
5.1 DATAINSAMLING.....	20
5.2 URVAL.....	20
5.3 ANALYSMETOD.....	22
5.4 ETIK.....	22
5.5 METODDISKUSSION.....	23
6. RESULTAT & ANALYS	24
6.1 ADEPTERNAS TIDIGARE ERFARENHETER.....	24
6.2 MENTORSKAPETS BETYDELSE.....	26
7. AVSLUTNING	32
7.1 DISKUSSION.....	33
7.2 DIDAKTISKA IMPLIKATIONER.....	35
8. KÄLLFÖRTECKNING	36
8.1 LITTERATUR:.....	36
8.2 ELEKTRONISKA KÄLLOR.....	36
8.3 BILAGOR.....	39

1. Inledning

2014 började flyktingströmmarna komma in som en våg över Europa. I många delar av världen var det väldigt oroligt, inte minst mellanöstern och norra Afrika. Dessa oroligheter resulterade i att många människor från andra delar av världen valde söka asyl i Sverige. Många av flyktingarna var ensamkommande ungdomar som flytt ifrån krig och misär. Dessa personer kommer från andra kulturer och bakgrunder än vad vi i Sverige är bekanta med. För att möjliggöra en snabbare integration in i det svenska samhället så valde flera kommuner runt om i landet att starta olika integrationsprojekt som skulle hjälpa dessa ungdomar med en snabbare integration.

2015 fick jag möjligheten att delta och vara mentor i ett av dessa projekten. Projektet Näktergalen innebär att studenter från högskolan i Halmstad får möjligheten att vara mentorer för dessa ungdomar och hjälpa till med integrationsprocessen. Syftet är att försöka synliggöra dolda samhällsnormer som finns i Sverige. Mycket av det som vi tycker är självklart, är inte så tydligt om man kommer från en annan del av världen, hur man hälsar på varandra skiljer sig från land till land. Projektet Näktergalen har i syfte att lära dessa ungdomar hur man beter sig i Sverige, om grundlagarna, trafikregler, jämställdhet, våld mot kvinnor och barn samt förståelse för andra kulturer.

I min studie har jag valt att intervjua några av de adepter som medverkat i projektet. Syftet är att via intervjuer få insikt i vilka kunskaper och erfarenheter adepterna utvecklat med stöd av mentorskapet samt om projektet bidragit till en snabbare integration. Teorin som min forskning grundar sig i kommer från den ryska pedagogen Lev Vygotskij. Vygotskij teori baseras på sociokulturella perspektivet, hur vi människor utvecklas i samspel med varandra. För att möjliggöra samspel har Vygotskij format olika verktyg som skall finnas till hjälp. Verktygen ska mediera våra handlingar i språklig och icke språklig kommunikation. Det hela kan förklaras genom att vi människor medierar världen för varandra.¹

Integration är ett ämne som är angeläget för mig då jag tidigare medverkat i projektet Näktergalen. Genom att intervjua tidigare adepter vill jag lyssna till deras röster och skapa förståelse för hur de upplever partnerskapets olika moment.

¹ Roger, Säljö, *Lärande-En introduktion till perspektiv och metaforer*, (2015), Gleerups Utbildning AB, Malmö, S. 93–95

1.1 Syfte

Min studie kommer att behandla hur före detta adepter, i projektet Näktergalen utvecklat sina kunskaper och erfarenheter samt på vilket sätt adepterna uttrycker att mentorskapet bidragit till en snabbare integration. Genom att intervjua tidigare adepter som medverkat i projektet vill jag få svar på vilka erfarenheter och kunskaper som adepterna utvecklat med stöttning av mentorskapet och mentorskapets betydelse för en snabbare integration.

1.2 Frågeställning

- Hur utvecklar adepterna i projektet Näktergalen sina kunskaper och erfarenheter med stöttning av mentorskapet?
- Vilka uppfattningar uttrycker adepterna när det avser mentorskapets betydelse för en snabbare integration?

1.3 Problemformulering

Grunden för detta arbete är forskning kring hur ensamkommande ungdomar på bästa sätt integreras. Flera forskare syftar till att språket är nyckeln till en snabbare integration och enligt den ryska pedagogen Leg Vygotskij är språket ”redskapens redskap” för att kunna integreras med samhället. Vygotskijs teori kring det sociokulturella perspektivet har stor betydelse i min studie. 2014 började flyktingströmmarna komma in som en våg över Europa. I många delar av världen var det väldigt oroligt. Dessa oroligheter resulterade i att många människor från andra delar av världen valde söka asyl i Sverige. Många av flyktingarna var ensamkommande ungdomar som flytt ifrån krig och misär. Dessa personer kommer från andra kulturer och bakgrunder än vad vi i Sverige är bekanta med. För att möjliggöra en snabbare integration in i det svenska samhället så valde flera kommuner runt om i landet att starta olika integrationsprojekt som skulle hjälpa dessa ungdomar med en snabbare integration. I min studie kommer jag granska ett av dessa projekten för att undersöka om projektet möjliggjort en snabbare integration för dessa ensamkommande ungdomarna.

2. Bakgrund

I detta kapitel kommer integrationsproblemen i Sverige presenteras och diskuteras. En redogörelse för Projektet Näktergalen kommer att introduceras för att skapa en djupare förståelse för projektet och dess intention. Vidare kommer skolverkets arbete för nyanlända elevers integration presenteras för att ta del av verksamheten kring nyanländas integration in i det svenska samhället.

2.1 Nyanländas integration

Enligt migrationsverkets prognoser kom 2014 en stor flyktingvåg till hela Europa, Sverige tog emot 24 000 barn i åldrarna 0–18 år. Många av dessa nyanlända asylsökande var ensamkommande ungdomar. Denna flyktingvåg berodde på krissituationen i mellanöstern och Östafrika. Åren efter det har antal asylsökande ökat och enligt migrationsverkets prognoser är Sverige i ett tillstånd där myndigheter inte är förberedda för att klara av en sådan situation. Myndigheter och kommuner tvingas därför att förlita sig på att politikerna stoppar flyktingar och asylsökande från att komma och stanna i Sverige.²

Med en stor flyktingvåg kommer även integrationsproblem som måste hanteras av kommunerna för att snabbt och smidigt få in nyanlända i arbetsmarknaden. Ett första jobb för nyanlända är ytterst viktigt för att motverka jobbklyftan mellan inrikes och utrikes födda enligt Ylva Johansson som är arbetsmarknads och etableringsminister.³ Nyanländas integration blir effektivare med ett första jobb menar Johansson och statistik från statistiska centralbyrån visar att det går allt snabbare för nyanlända att komma i arbete. För nyanlända som kom till Sverige 2008 har det tagit åtta år innan hälften har fått ett jobb. Johansson nämner att tiden år för år minskar och 2016 har det tagit fyra år för nyanlända att ta sig in i arbetsmarknaden. Johansson nämner följande kring framtidsplaner och hur ett arbete ska leda till snabbare integration:

”Ett nytt regelverk för nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet trädde ikraft den 1 januari 2018. Det nya regelverket stärker arbetsförmedlingens möjligheter att ge rätt insatser utifrån individens behov samtidigt som kraven på individen

² Dagens nyheter, ”Sverige inte redo för större flyktingvåg”, Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/sverige/sverige-inte-redo-for-storre-flyktingvag/>, (Hämtad: 2019-05-07)

³ Sveriges Riksdag, ”Nyanländas integration”, Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svar-pa-skriftlig-frag-a/nyanlandas-integration-_H512593, (Hämtad: 2019-05-07)

tydliggörs. Regeringen gör stora satsningar på utbildning och den 1 januari 2018 införde också en utbildningsplikt för nyanlända.”⁴

För att integrera nyanlända ensamkommande vill kommuner runt om i landet starta olika integrationsprojekt. I Stockholmsstad satsas mycket på idrott som projekt. Tillsammans med olika organisationer har projektet *Ung på väg* skapats för att möjliggöra inkludering i idrottsrörelsen och etablering i samhället. Målet med projekt som denna är enligt Stockholmstad att ensamkommande ska känna sig inkluderade och etablerade i samhället med hjälp av idrottsföreningar. De idrottsföreningar som är med i projektet ska få verktyg för sitt trygghets- och inkluderingsarbete. Projektet har till syfte att ensamkommande ungdomar ska integreras och skapa band med andra ungdomar som de i vanliga fall inte stöter på i vardagslivet. Mycket handlar om att ha trygga personer i sin närhet och ett nätverk, vilket målgruppen ensamkommande och nyanlända ungdomar inte har.⁵

2.2 Näktergalen

2.2.1 Projektet Perach

Näktergalen är ett projekt som inspirerats från den israeliska projektet Perach. Projektet Perach startades 1972 med idén att låta universitetsstuderande vara som en vuxen förebild för skolbarn som lever under svåra förhållanden. Skolbarnen som fick chansen att delta i projektet levde under svåra förhållanden och hade det svårt att utvecklas socialt men även kunskapsmässigt. I uppdrag hade studenterna som blev mentorer för dessa barn att ge barnet en positiv förebild, finnas där som stöd och ge barnet uppmärksamhet. Projektet finansierades av statliga medel och målet var att utjämna de sociala samt utbildningsmässiga skillnader mellan barnen i samhället. Projektet var även ett försök till att skapa empati och förståelse för andra människors levnadsvillkor. Genom att bli mentor för dessa barn fick även studenterna ekonomisk hjälp för sina handlingar.⁶

⁴ Sveriges Riksdag, ”Nyanländas integration”, (Hämtad: 2019-05-07)

⁵ Länsstyrelsen Stockholm, ”Länets integrationsprojekt ger nyanlända nya möjligheter”, Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-lansstyrelsen-stockholm/pressrum/nyheter/nyheter---stockholm/2019-01-16-lanets-integrationsprojekt-ger-nyanlanda-nya-mojligheter.html>, (Hämtad: 2019-05-07)

⁶ PERACH ”The perach tutorial project”, Tillgänglig: <http://www.perach.org.il/the-perach-tutorial-project>, 2010, (Hämtad, 2019-04-17)

2.2.2 Projektet Näktergalen, Malmö

På uppdrag av Knut och Alice Wallenbergs stiftelse reste en delegation från lärarhögskolan i Malmö till Israel för att studera det israeliska mentorsprojektet Perach. Studieresan resulterade i att lärarhögskolan i Malmö fick igenom sin ansökan om medel för att starta ett pilotprojekt i Sverige. Syftet med pilotprojektet var att prova om det var möjligt att genomföra ett mentorskap på en svensk högskola med liknande idé och organisation som Perach och få lika bra effekter för både deltagande barn och mentorer. Effekterna ses utifrån tre aspekter:

- Grad av tillfredställelse.
- Upplevd utveckling/förändring hos barnen och mentorerna som en följd av deltagandet i projektet.
- Antalet som valde att fullfölja projektet.⁷

Efter ett halvår av planering påbörjades det första projektet 1997 i Sverige på Lärarhögskolan i Malmö. Barnen rekryterades från tre olika grundskolor i Malmö och skolorna fick själva ansöka om sitt intresse för projektet då det är frivilligt att delta. Barnen måste ha föräldrarnas godkännande och sedan väljer skolan ut de barn som är i mest behov av att få delta i projektet. Till en början var det endast lärarstudenter som fick möjligheten att ansöka om att bli mentor för dessa elever. Dessa mentorer valdes ut via intervjuer och kontroller av referenspersoner. De barn och mentorer som antagits till projektet paras sedan ihop av organisationen. Matchningen genomförs av rekryterarna för att bilda par som delar samma intressen. Matchningen går ut på att mentor och barn utifrån intervjuerna paras ihop, vilket ses som en viktig del i processen. Genom att barnet och mentorn delar samma intressen blir det även enklare för mentorn att möta barnets behov. En bra matchning ger relationen goda förutsättningar att lyckas med projektet.⁸ Ett mentorsår pågår under 7–8 månader och börjar i oktobermånad med en startdag då alla i organisationen, mentorerna, föräldrarna och barnen samlas för att träffas för första gången. Sedan får mentorerna och barnen som bildat par mötas och prata ihop sig om deras förväntningar och hur de skall tillbringa tiden ihop. Barnens önskemål presenteras och mentorns förväntningar redovisas för att det skall bli en hållbar relation. Sedan träffas barn och mentor ca en gång i veckan, ca 2 timmar varje gång. Mötens innehåll planeras utifrån de önskemål barnet har och mentor kan erbjuda. Mentorn har i uppgift att planera möten på olika platser som simhall, bibliotek och museum för att utvidga barnens sociala och utbildningsmässiga

⁷ Reich, Rubinstein, (2001), Mentorprojektet Näktergalen, "Möten mellan skolbarn och högskolestudenter" S. 5–6

⁸ Rubinstein, Reich, (2001), S. 7

kompetenser. Projektet skall även erbjuda gemensamma aktiviteter för att stärka gruppen och möjliggöra en bättre grupp känsla där alla mentorer och barn får lära känna varandra. Mentorsåret avslutas med en gemensam aktivitet för alla deltagande, föräldrar, barn och mentorer i Maj månad. Detta görs för att få ett avslut på projektet och sätta ett slutdatum på mentorskapet. En gång i månaden måste mentorerna redovisa sitt arbete i en månadsrapport som skickas till koordinatören.⁹

2.2.3 Projektet Näktergalen, Halmstad

Första projektet i Halmstad startades våren 2014. Åtta lärarstudenter och åtta ungdomar från ett introduktionsprogram i Halmstad parades ihop för att delta i projektet som varade i åtta månader. Efter projektet har ytterligare fyra projektet genomförts i Halmstad.¹⁰

Syftet med Näktergalen är enligt Högskolan i Halmstad följande:

”Syftet med projektet Näktergalen är att hjälpa och vara en stöttning för ensamkommande ungdomarnas integration in i det svenska samhället. Projektet Näktergalen har som mål att öka respekten, förståelsen och toleransen för varandras olikheter såsom sociala- och kulturella bakgrunder. Genom att högskolestudenter är mentorer är förhoppningen att adepterna ska klara sin skolgång bättre samt bli inspirerade att själva läsa på högskolan.”¹¹

I Halmstad är projektet ett samarbete mellan Länsstyrelsen, Region Halland, Halmstad kommun och högskolan i Halmstad. Skillnaden mellan projektet i Halmstad och Malmö är att i Halmstad så inriktar sig projektet på ensamkommande ungdomar som går på introduktionsprogrammet till gymnasiet. Syftet och målet är detsamma vilket gäller integration in i det svenska samhället. Grundtanken är även att alla inblandade skall ha nytta av projektet. Adepterna skall få möjlighet att skapa nya vänskapsband med personer som de i vanliga fall inte får kontakt med. Mentorerna får möjlighet att vara någons förebild och få inblick i någon annans liv. Detta skall medföra empati och förståelse för olika människors livsvillkor. Projektet riktar sig till främst lärarstudenter för att utveckla deras empatiska känsla för alla elever och möjliggöra förståelse för deras livssituation. På så sett skapas kunskap som mentorerna inte kan läsa sig till. Avsikten

⁹ Rubinstein, Reich, (2001), S. 6–7

¹⁰ Högskolan i Halmstad, ”Projekt Näktergalen- en ny väg in i det svenska samhället för unga flyktingar”, Tillgänglig: <http://www.bh.se/akademiforlarandehumanioraochsamhalle/rucregionalutvecklingscentrum/projektinomruc/projektnaktergalen.65442441.html> (Hämtad: 2019-04-17)

¹¹ Högskolan i Halmstad, ”Projektet Näktergalen- en ny väg in i det svenska samhälle”, (2017)

är att mentorerna skall få kunskap som ligger utanför utbildningens omfattningar som de sedan har stor nytta av i sitt kommande yrkesliv.¹²

I projektet Näktergalen finns det möjlighet för mentorerna att söka bidrag för olika aktiviteter som adepterna önskar göra. Som tidigare nämnt handlar projektet om utveckling kunskapsmässigt men även socialt. Adepterna kommer från olika sociala bakgrund och livssituationer. Många svenska regler och normer som finns i samhället är väldigt främmande för adepterna. Samhällsnormer behöver inte alltid vara synliga. Det finns många dolda samhällsnormer som samhället gemensamt har kommit överens om. Mentorskapet bygger på relationen mellan två människor. För att skapa en god relation krävs förståelse för varandra samt vissa sociala färdigheter. Adepterna kommer från en annan livssituation. När samtal sker mellan parterna är det viktigt att försöka förstå varandra och sätta sig in i den andras situation.¹³

En god relation bygger på förtroende och tillit menar Carina Sild som arbetat med projektet Näktergalen i Malmö stad. Att utveckla förtroende och tillit är något som får ta sin tid. Barn har olika erfarenheter av förtroende och tillit, de som tidigare har blivit svikna har svårt att ge sitt förtroende till en vuxen. Genuin dialog och tillit är en av de viktigaste aspekterna i en relation menar Sild.¹⁴ Bortsett från förtroende och tillit pekar Sild på vikten av att regelbundet träffas och möjligheten av att kunna samtala vid behov. Genom att skapa en förutsägbarhet skapas även tillit och ett starkt förtroende för den andra parten. Enligt Sild skapas på så sätt en ömsesidig nytta i den dualistiska relationen mellan adepten och mentorn.¹⁵

2.2.4 Skolverket

Skolverket arbetar aktivt för att förbättra integrationen för de nyanlända gymnasieeleverna. Skolverket erbjuder stöd och kompetensutveckling för att skapa bättre förutsättningar för att ge nyanlända barn och ungdomar en utbildning av hög och likvärdig kvalitet och likvärdighet. På skolverkets hemsida står det följande kring nyanländas möjlighet till stöd i skolan:

¹² Högskolan i Halmstad, "Projektet Näktergalen- en ny väg in i det svenska samhälle", (2017)

¹³ Carina, Sild, Lönnrot, "Näktergalen: En knuff framåt", (2007), Lärarutbildningen, Malmö Högskola, S. 138–139

¹⁴ Lönnrot, Sild, (2007), S. 49

¹⁵ Lönnrot, Sild, (2007), S. 69

”Vi ger stöd och rådgivning för att organisera verksamheten, kartlägga, undervisa, bedöma och betygsätta nyanlända elever. Skolverkets insatser är långsiktigt utformade för att stödja skolornas arbete under hela utbildningen för en elev som är och har varit nyanländ”¹⁶ – Skolverket

Skolverket skriver med stor övertygelse att skolan är och bör vara en viktig station i barnens och ungdomarnas integrationsprocess utöver att vara i huvudsak en utbildningsstation. För barn och ungdomar är det betydelsefullt att så snart som möjligt komma in i utbildningssystemet för att på så vis förbättra sina framtida möjligheter i det nya landet. Språket är av stor vikt för en snabbare integration och motverka utanförskap.¹⁷

2.2.5 Definitioner

För att förtydliga arbetet och dess syfte måste angivna begrepp definieras: Nyanländ, mentorskap, integration och inkludering.

Nyanländ: I en motion till riksdagen har en definition utformats för att underlätta kommunernas arbete med nyanlända. Definitionen exemplifieras följande:

”En nyanländ person enligt Migrationsverket är någon som är mottagen i en kommun och har beviljats uppehållstillstånd för bosättning. En person är nyanländ under tiden som han eller hon omfattas av lagen om etableringsinsatser, det vill säga två till tre år.”¹⁸

Mentorskap: För att skapa goda förutsättningar mellan mentorn och adepten måste parterna vara medvetna om vad som förväntas av respektive. Mentorskapet innebär en ömsesidig, långvarig relation som ska hjälpa adepten med personlig utveckling. Mentorskapet definieras följande:

”Mentorskap handlar om att bygga en relation mellan en mentor och en adept. En mentor är någon med erfarenhet och kunskap inom ett särskilt område och som

¹⁶ Skolverket, ”Nyanländ i gymnasieskolan”, Tillgänglig: <https://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/nyanlandas-lorande/organisera-for-nyanlanda-elev/nyanlanda-i-gymnasieskolan-1.262942> (Hämtad, 2019-05-06)

¹⁷ Skolverket, Introduktionsprogrammet- språkintrouktion, Tillgänglig: https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3072 (Hämtad 2017-04-21)

¹⁸ Riksdagen, Motion till riksdagen 2018/19:1615, Tillgänglig: <https://data.riksdagen.se/fil/BAC0A25D-0A5D-4836-9E7C-4A35AD77F233>, (Hämtad 2019-04-18)

genom sitt intresse för andra människor kan fungera som förebild och rådgivare. En adept är en person som vill förbättra sina prestationer och komma vidare i såväl personlig utveckling som professionella sammanhang.”¹⁹

Integration: Projektet Näktergalen arbetar för att integrera nyanlända ensamkommande elever in i det svenska samhället. För att ha förståelse för innebörden måste en definition av integration förtydligas. Integration definieras följande:

”Integration handlar om att känna tillhörighet i samhället. Det betyder att alla ska känna sig som en del av det svenska samhället utan att de personer som integreras ska behöva åsidosätta eller avvara sin etniska eller kulturella bakgrund. Integration handlar om att olika grupper i samhället möts och har ett utbyte med varandra. Detta skall leda till möjligheter inom arbetsmarknad, politiken, god hälsa, boende, utbildning och andra sociala relationer.”²⁰

Inkludering: Skolverket skriver att det finns flera olika sätt att definiera inkludering. Skolverket har en återkommande definition för att förenkla olika situationer som uppstår på en skola för lärare samt rektorer. Den återkommande definitionen i skolan är följande:

”Inkludering innebär att ett skolsystem är ansvarigt för alla elever oavsett deras individuella egenskaper och att inga segregeringar skapas för olika kategorier av elever (utöver sådana som rör spatialitet, boende och temporalitet, ålder) i ett inkluderande system finns gemenskap på olika nivåer i systemet och olikhet som en tillgång. Samarbete och gemensam problemlösning är betydelsefulla aspekter av en sådan gemenskap och demokratiska processer är centrala. Alla elever ska känna sig socialt och pedagogiskt delaktiga.”²¹

¹⁹ Region Öster Gotland ”Vad är mentorskap?”, Tillgänglig: https://wssext.regionostergotland.se/regsam/Kompetensförsörjning%20och%20företagande/Projekt/vad_ar_mentorskap.pdf, (Hämtad 2019-04-18)

²⁰ Information om Sverige, ”Integration i Sverige”, Tillgänglig: <https://www.informationsverige.se/sv/jag-har-fatt-uppehallstillstand/samhallsorientering/boken-om-sverige/att-komma-till-sverige/integration-i-sverige/>, (Hämtad 2019-04-18)

²¹ Skolverket, ”Inkludering- vad betyder det?” Tillgänglig: https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/4-specialpedagogik/Grundskola/Inkludering_och_delaktighet_larande_i_matematik/del_02/material/flik/Del_02_MomentA/Artiklar/SP23_1-9_02_A_01_betyder.docx, (Hämtad 2019-04-18)

3. Tidigare forskning

Nihad Bunar är professor i barn-och ungdomsvetenskap vid Stockholms universitet. I hans bok *”Nyanlända och lärande”* berättar han om nyanlända elevers lärande i den svenska skolan. Hans forskningsområde befinner sig mellan migration och utbildning. I sin forskning fokuserar Bunar på skolor i socialt utsatta områden, valfrihetens konsekvenser och nyanländas utbildningsvillkor.²²

3.1 Integration som projekt

Nyanlända saknar grundläggande kunskaper i det svenska språket, oavsett tidigare skolbakgrund. Enligt prognoser från Migrationsverket kom 24 000 barn i åldern 0–18 år till Sverige 2014. Av dessa var 7000 ensamkommande.²³ Det svenska utbildningsväsendet har stora utmaningar att integrera dessa elever på ett socialt och pedagogiskt sätt och se till att de får den likvärdiga utbildning de enligt lagstiftningen, demokratiskt och moraliskt, har rätt till. I sin forskning intervjuar Bunar flertals lärare och rektorer. I empirin går det att utläsa att både lärare och rektorer har begränsade kunskaper om hur nyanlända på bästa sätt ska tas emot och inkluderas. Många av de nyanlända eleverna får börja i en språkintruktionsklass. Dessa klasser är oftast placerade på skolor där det redan finns en hög andel av flerspråkiga elever.²⁴

På grund av bristen på utbildade lärare som är legitimerade att undervisa i svenska som andraspråk i den reguljära verksamheten kunde nyanlända elever bli kvar i förberedelseklass under flera år innan de flyttades över till reguljära klass. Undervisningen av nyanlända elever sker i dag i huvudsak inom ramen för två organisatoriska modeller: förberedelseklass eller direktplacering i ordinarie klass.²⁵ I förberedelseklass undervisas de nyanlända eleverna under begränsad tid separat från övriga elever i svenska som andraspråk och ibland även andra ämnen. När de klarat av kursen och fått godkänt betyg blir de sedan förflyttade till en ordinarie klass. Grundtanken bakom denna organisatoriska modell är att eleverna måste utveckla sina språkkunskaper och akklimatisera sig i en ny skolmiljö. Den andra organisatoriska modellen inkluderar en direktplacering in i en ordinarie klass. Iden är att det sker en snabbare

²² Nihad, Bunar, *”Nyanlända och lärande- mottagande och inkludering”* (2015) Natur & kultur, Stockholm, S. 10-11

²³ Nihad, Bunar (2015) S. 10

²⁴ Nihad, Bunar (2015) S. 70

²⁵ Nihad, Bunar (2015) S. 138

språkinläring i en kontext där språket används kontinuerligt dagligen. Genom att integrera med andra jämnåriga utvecklas även en snabbare integration in i svenska samhället. Båda modellerna har fördelar respektive nackdelar enligt Bunar och det behövs mer svensk samt internationell forskning för att skapa bättre förståelse kring ämnet.²⁶

3.2 Nyanlända elevers sociala spelrum

I en studie som är genomförd av Ewa Skowronski som är doktorand på Lunds Universitet undersöker hon den sociala interaktionen mellan elever med ett särskilt fokus på de nyanlända elevernas möjligheter till och hinder för att bli inkluderade i sociala gemenskaper på sina skolor, samt elevernas sätt att hantera dessa möjligheter och hinder. Studien utgår enligt författaren från ett individuellt perspektiv, det vill säga den sätter elevers erfarenhet och upplevelser av sin sociala skolsituation i centrum.²⁷ I studien har författaren valt intervjua nyanlända elever som läser på introduktionsprogram för att höra till deras röster. Resultatet som återkommer i många fall av intervjuerna presenteras följande av författaren:

”Flera elever i studien uttrycker längtan efter att få komma vidare till ordinarie undervisningsnivå och få vara och göra ”som alla andra”. Att inte gå vidare till ordinarie undervisning på högstadiet och gymnasiet kan till slut göra att eleverna tappat motivation. Genom att låta elever som bott här under en kortare period integrera med ”ordinarie” klasser utvecklar man även deras språkkunskaper och de utökar även sina sociala kontakter.”²⁸

Enligt författaren skapas förutsättningar för lärande när dessa elever blandas och utbyter erfarenheter med varandra. Författaren belyser även vikten av att lärare arbetar målmedvetet för att eleverna skall lära känna varandra. De lärare som organiserar utflykter, använt sociala gruppövningar, främjat bankkamratgemenskap har också underlättat nyanlända elever inkludering i den ordinarie klassens sociala gemenskap.²⁹ Enligt författaren och studiens resultat är det största integrationsproblemet språket. Nyanlända elever som inte behärskar det svenska språket vågar inte samtala flytande med andra ”ordinarie” elever och väljer därför att integrera med elever från samma bakgrund. Detta påverkar de nyanlända elevernas

²⁶ Nihad, Bunar (2015) S. 140

²⁷ Ewa, Skowronski, ”Skola med fördröjning: nyanlända elevers sociala spelrum i ”en skola för alla”, (2013), Tillgänglig: <https://portal.research.lu.se/ws/files/6318657/4067832.pdf>, (Hämtad: 2019-04-26)

²⁸ Skowronski, Ewa, (2013), S. 119

²⁹ Skowronski, Ewa, (2013), S. 120

självförtroende negativt och gör det svårare för dessa elever att våga skapa nya sociala kontakter. Undvikande beteenden leder enligt författaren till ytterligare misslyckanden som sämre betyg, färre sociala band, inget självförtroende och utanförskap. Resultatet av den bristande språkkunskapen blir att de nyanlända eleverna hittar en starkare gemenskap med de andra nyanlända eleverna då det finns en acceptans för varandras bristande språkkunskaper.³⁰

Enligt författaren finns det olika metoder att gå tillväga för att integrera de nyanlända eleverna in i det svenska samhället och möjliggöra inkludering på alla plan för dessa ungdomar. En av metoderna är inkludering via mentorskap. Eleverna skall få en mentor på skolan som dem kan vända sig till vid olika situationer eller bara kunna samtala med på rasterna. Denna mentorn skall gå i en ”ordinarie” klass. Tanken är att eleverna skall skapa nya sociala band för att dela erfarenheter och nya kunskaper som inte går att läsa till i skolan. Genom att föra deliberativa samtal så får eleverna lyssna till varandras åsikter och utbyta erfarenheter. De nyanlända eleverna får lära sig om svenska normer och regler som samhället grundar sig på och eleverna i dem ”ordinarie” klasserna får kunskap om andra länder och samhällen. Dessa delibrativa samtalen skall funka som en ”ice-breaker” för eleverna och resultera i förståelse och respekt för varandras tankar och åsikter.³¹

³⁰ Skowronski, Ewa, (2013), S. 124–126

³¹ Skowronski, Ewa, (2013), S. 137

4. Teoretisk ram

Den teoretiska ramen för detta arbete kommer behandla den ryske pedagogen Lev Vygotskijs forskning om lärande och utveckling med fokus på sociokulturellt perspektiv. Den svenska företrädaren för Vygotskijs teori om det sociokulturella perspektivet är Roger Säljö, som är verksam som professor i pedagogisk psykologi vid Göteborgs universitet. I min teoretiska ram kommer även Säljös tolkningar presenteras för att skapa en bredare förståelse för begreppet ”sociokulturellt perspektiv”.

4.1 Sociokulturella perspektivet

I det sociokulturella perspektivet är människan en biologisk, social, kulturell och historisk varelse. Det talade språket är nyckeln till människans kunskapsutveckling. Genom kommunikation av erfarenheter kan ett socialt eller kollektivt minne byggas upp för ett samhälle eller grupp. Redskapen medierar våra handlingar och de sker i interaktion mellan människor i språklig och icke språklig kommunikation. Det hela kan förklaras genom att vi människor medierar världen för varandra. Vi lär oss först tillsammans med andra människor, som sedan leder till eget lärande.³² De Säljö väljer att analysera är därför följande:

”Olika aktiviteter i samhället ur ett lärandeperspektiv, och att förstå samspelet mellan individer, kollektiv (familjer, skolan, organisationer, företag, föreningar) och de resurser i form av teknik som finns utanför människor. Utmaningen är att hitta lärande karaktär och förstå de händelser och sammanhang där individer och kollektiv ändrar sina sätt att hantera sin omvärld och att förstå den, de situationer där de transformerar både sig själva och sin omvärld.”³³

Säljö har ändrat fokus från där människan står i centrum till ett bredare perspektiv där samspel mellan olika parter spelar en avgörande roll för lärande. Säljö och Vygotskij menar att i ett sociokulturellt perspektiv så formas barnet i interaktion med andra, det är samhället som formar oss människor och skolan skall spegla samhället. Vi måste visa respekt och förståelse för andra människor olikheter och kunna förstå varandras perspektiv. Vi alla är olika och för att nå maximal nivå på kunskap måste vi kunna ta del av allas perspektiv, de gör vi genom att upprätta

³² Säljö, (2015), S. 93–95

³³ Säljö, (2015), S. 18–22

intersubjektivitet. I ett sociokulturellt perspektiv är barnet en aktivagent och utforskar världen genom att uppleva den. Människor är hybridvarelser som fungerar olika beroende på vilka medierade redskap vi har tillgång till. Vi formas av samhället och anpassar oss till den. Med andra ord så approprierar (tar till) vi allt vi lär oss, vi tar in kunskapen, uppfattar egna tankar, gör det till vårt eget och använder det i andra erfarenheter.³⁴

4.2 Sociokulturella redskap

För att analysen av lärande skall möjliggöras så inför Säljö olika tekniska termer. De olika termerna skall hjälpa oss att förstå när, hur och var lärande sker i olika sammanhang. Det viktigaste begreppet i Säljös teori är ”redskap”. Enligt Säljö är redskap ett av nyckelbegreppen för att förstå vårt lärande. Redskapen är antingen intellektuella (språkliga) eller materiella (artefakter). Det är dock väldigt svårt att utesluta den ena för den andra då de enligt Säljö är överlappande vid alla inläringar. Vygotskij menar att precis som en hammare hjälper oss att slå i en spik (vilket vi inte kan göra med handen), så hjälper oss mentala redskap (begrepp, räknesätt, formler, symboler m.m.) att utforma handlingar i världen- antingen gör vi det ensamma eller tillsammans med andra. För att förtydliga de olika redskapen kommer de olika redskapens mediering och appropriering att presenteras för att förstå lärandeprocessen.

4.2.1 Mediering

Det finns ingen tydlig definition på vad mediering är men Säljö tolkar det följande:

”Mediering är namnet på den relation som länkar samman människor via redskap med världen i olika aktiviteter. Världen medieras således för oss av de redskap som ingår i en viss verksamhet.”³⁵

Ett exempel på mediering enligt Säljö är om en elev läser en bok i skolan så medierar författaren informationen till den som läser boken och om eleven antecknar så medierar den med fysiska redskap som i sin tur också medierar genom att redskapen använd på rätt sätt.³⁶

Mediering betyder förståelse av kunskap om verkligheten, men den kunskapen är inte neutral då den tidigare medierats från en generation till en annan. Vår uppfattning av världen kommer

³⁴ Säljö, Roger, (2015), S. 95–96

³⁵ Säljö, Roger, (2015), S. 97–98

³⁶ Säljö, Roger, (2015), S. 98

därför att vara beroende av den kulturen vi lever och verkar i. För att lära oss nya kunskaper och uppfattningar om världen måste vi därför integrerar med människor från andra uppsättningar inom sociokulturella redskap menar Säljö.³⁷

4.2.2 Appropriering

Vygotskij beskriver appropriering följande:

”Den grundläggande metaforen för lärande i den sociokulturella traditionen är appropriering, som kan översättas med ”ta till sig” eller ”ta in och göra till sitt eget”. Det lilla barnet möter i interaktion med vuxna språkliga uttryck och sätt att bete sig som barnet lär sig känna igen och efter hand tar över för eget bruk.”³⁸

Vygotskij förklarar lärande genom deltagande i interaktion och utan att situationen i sig i första hand är organiserad för lärande. Det som blir centralt och avgörande för lärande är att kunskaper och erfarenheter först finns och görs synliga mellan människor i kommunikation. På så sätt blir de synliga och för andra att ta del av och göra till sitt eget.³⁹

4.2.3 Zone of proximal development

Ett annat begrepp inom det sociokulturella perspektivet är ”Den närmaste (eller proximala) utvecklingszonen” (ZPD) som är förkortning för zone of proximal development. Den syftar till att den mer kompetenta personen ger den lärande personen fysiskt och/eller intellektuellt stöd under den tiden appropriering av en viss färdighet pågår. Ju mer av den specifika kunskapen eller färdigheten den lärande behärskar, desto mer av stödet kan tas bort ur situationen. Tanken är att stöttningen skall tas bort helt efter kunskapen besitter hos den lärande. Det hela kan upplevas som en process som är uppdelad i olika faser. Enligt Vygotsky går det att dela in en persons utvecklingsnivå i tre olika faser eller zoner. De olika zonerna representerar följande:

- Den första zonen beskriver vad en person klarar på egen hand. (Inledande fas)
- Den andra zonen beskriver vad en person klarar av att lära genom att få vägledning och stöd av en mer kompetent i ämnet. (Fördjupad exponering)

³⁷ Säljö, Roger, (2015), S. 94

³⁸ Säljö, Roger, (2015), S. 94

³⁹ Säljö, Roger, (2015), S. 95

- Den tredje zonen beskriver vad en person klarar av utan yttre support (Självständigbehärskning).⁴⁰

Den proximala utvecklingszonen definieras som den zon där målet för lärandet ligger på en nivå som är för hög för en person att klara på egen hand men som personen klarar av att lösa med stöd och handledning av en mer kompetent person i ämnet. Skulle personen inte utmanas så sker enligt Vygotskij ingen utveckling och inget lärande, vilket i sin tur leder till sämre motivation till att vilja lära sig mer.⁴¹ Nedan kommer jag demonstrera de olika zonerna:

Förmågan att cykla på en tvåhjuling:
Fas 1: Leder cykeln, sitter på den med stöd av vuxen.
Fas 2: Rullar med stöd av vuxen, användning av stödhjul. Kan rulla korta sträckor utan stöd, lär sig hålla balansen.
Fas 3: Cyklar utan yttre support, behärskar cyklandet olika moment.

En annan viktig del i lärandeprocessen är Scaffolding eller stöttning som det heter på svenska. Med stöttning menas att den lärande får stöd i sin inlärningsprocess genom att någon annan guidar hen genom inläringar, det vill säga stöttar hen. Begreppet är starkt knutet till teorin om utvecklingszoner. Genom stöttning får den lärande stöd och guidning i den närmaste utvecklingszonen.⁴² Denna process syftar till att läraren skall agera som en byggnadsställning för att bistå eleven med stöd. Liknelsen ger bilden av att läraren bär eleven framåt i lärarprocessen på samma sätt som en byggnadsställning stöttar ett hus under byggnadsprocessen. I begreppet stöttning ingår att stödet är tillfälligt och att eleven efter hand ska besitta kunskapen. Byggnadsställningen monteras sakta men säkert bort och eleven kan i slutet av kursen nå de målen som krävs för att ett godkänt resultat.⁴³

⁴⁰ Säljö, Roger, (2015), S. 98–100

⁴¹ Nihad, Bunar (2015) S. 87–88

⁴² Säljö, Roger, (2015), S. 101

⁴³ Nihad, Bunar (2015) S. 88–89

5. Metod

I detta kapitel kommer mitt metodval att redovisas och diskuteras. Mitt tillvägagångsätt kommer att presenteras för att förtydliga arbetet och de olika elementen i studien. Min metod för urval kommer att diskuteras för att visa på fördelar och nackdelar. Sedan kommer min analysmetod redogöras för att tydliggöra processen och de olika momenten. Slutligen kommer en diskussion kring validitet och reliabilitet kring arbetet.

5.1 Datainsamling

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod för att undersöka hur adepterna i projektet Näktergalen har utvecklat sina kunskaper och erfarenheter med stöttning av mentorskapet. Mentorerna består av studenter från Högskolan i Halmstad där majoriteten är lärarstudenter. För att besvara min frågeställning har jag valt att genomföra semistrukturerade intervjuer med tidigare adepter i projektet Näktergalen. En semistrukturerad intervju består av en intervjuguide som utgår från olika teman som samtalen centreras kring. Denna metod av intervju ger respondenten möjlighet att utforma sina egna svar och lyfta viktiga perspektiv inom ämnet. Med en semistrukturerad intervju följer respondenten också den röda tråden genom hela intervjun och den som intervjuar är mer fri att ställa följdfrågor under intervjuens gång. Denna typ av intervju skapar även en mer naturlig relation mellan den som intervjuar och respondenten. Även om den som intervjuar är fri att ställa följdfrågor är det viktigt att alltid sträva efter objektivitet och inte på något sätt vilja påverka respondentens svar för eget intresse.⁴⁴

5.2 Urval

Urvalet som blir relevant för studien är ett explorativt urval. Ett explorativt urval används i lite mindre kvalitativa forskningsprojekt där ämnet som bearbetas är relativt outforskad. Idén är att forskaren kan handplocka relevanta informanter som passar in på undersökningen och dess syfte. Med ett subjektivt urval har forskaren kännedom om sina informanter och kan plocka ut den bästa informationen för studien. Metoden är betydelsefull för mindre studier och informanterna baseras på kunskap och erfarenhet i ämnet.⁴⁵ Om man genomför en

⁴⁴ Johan, Alveus, *"Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok"*, (2013), Liber AB, Stockholm, S. 82–83

⁴⁵ Alveus, Johan, (2013), S. 66–67

intervjustudie så är det naturligtvis intressant att få tag på personer som kan förhålla sig till de frågor som studien eftersträvar. Det kan också vara som i mitt fall där projektet som undersöks är relativt utforskat. Detta resulterar i att personerna som skall intervjuas måste erhålla vissa specifika erfarenheter. Kritiken som uppstår mot denna urvalsmetod är att studien riskerar att bli strategisk. Eftersom projektet är utforskat och det inte finns många studier kring just projektet Näktergalen i Halmstad måste de resurser som finns tillgängliga användas för att studera ämnet.⁴⁶

Personerna som valdes ut för intervjuerna är före detta adepter i projektet Näktergalen i Halmstad. Informanterna deltog under projektet under samma tidsperiod men delar inte samma erfarenheter eller mentorer. Denna grupp är heterogen eftersom det finns en variation i kön, ålder, erfarenheter och etnicitet. Dessa variationer medför en bredd i svarsalternativen då informanterna ser saker ur olika perspektiv.⁴⁷ Efter kontakt med åtta adepter har fem stycken valt att frivilligt ställa upp på intervju. Informanterna läser på introduktionsprogram men de går inte på samma skola. Efter överenskommelse via telefon med informanterna valdes särskild plats för att genomföra intervjuerna. Vid intervjutillfället fick respondenterna information om hur själva intervjun skulle gå tillväga och deras rättigheter kring intervjun. När all information var redovisat började själva intervjun som spelades in. Enligt studiens etiska överväganden kommer respondenternas identitet att skyddas. Nedan visas info om respondenterna. Alla namn är fiktiva för att dölja respondenternas identitet.

Namn:	Ålder:	Bott i Sverige:
Ali	20	3år
Sia	19	3år
Darin	19	4år
Jasmin	21	3år
Noor	21	4år

⁴⁶ Alveus, Johan, (2013), S. 66–67

⁴⁷ Alveus, Johan, (2013), S. 67

5.3 Analysmetod

Efter utförda intervjuer måste data analyseras. För att analysera intervjun valde jag att transkribera de inspelade intervjuerna. Genom transkribering av intervjuerna blir det enklare för mig att se mönster och koda materialet. Kodning innebär att du delar in ditt material i olika teman och rubriker. Detta görs för att skapa ordning i analysen. Efter att en kodning har genomförts blir det aktuellt att reducera materialet till relevant fakta och citat. Reducering av data sker för att all empiri som samlats inte är relevant för studien och dess syfte. Med en reducering kan relevant data för studien presenteras. Här är det viktigt att inte reducera bort viktigt material som kan vinkla din studie. Målet med reduceringen är att få fram data och material som fyller syftet med undersökningen.⁴⁸

5.4 Etik

Denna studie har utgått efter de fyra forskningsetiska principerna som är följande:

- Respondenternas intressen skall skyddas
- Respondenternas deltagande skall vara frivillig
- Forskaren skall vara öppen med undersökningens syfte och vilken roll respondenterna har i studien.
- Undersökningen skall göras enligt nationell lagstiftning.⁴⁹

Dessa fyra etiska huvudprinciperna har varit som en grund. Den första principen som Bryman nämner behandlar deltagarnas integritet. Respondenterna skall inte på något sätt ta skada av undersökningen, varken fysiskt, psykiskt eller personligt. Innan intervjuerna började fick respondenterna information om anonymitet och att de inte skulle nämnas vid sina riktiga namn. Den andra principen bygger på samtycke, alla respondenter fick godkänna sitt deltagande verbalt innan själva intervjun. De fick även information om studiens syfte och vilka teman samtalen skulle omfatta för att få förståelse för studien och dess syfte. Den tredje principen behandlar öppenhet för studien och dess syfte. Som tidigare nämnt fick respondenterna information om deras roll i studien och vilka förväntningar som ställdes på deras deltaganden. Den sista principen bygger på att studien skall föra enligt nationell lagstiftning. Data skall förvaras säkert och informationen skall inte publiceras eller delas med obehöriga. Genom att

⁴⁸ Mats, Alvesson, *”Intervjue- genomförande, tolkning och reflexivitet”*, (2011), Malmö: Liber, S. 61-63

⁴⁹ Alan, Bryman, *”Samhällsvetenskapliga metoder”*, (2018), Malmö, Liber AB, Tredje upplagan, S. 168–169

vara noggrann och observant med data och informationen som jag fått så följer denna studie även den sista principen.⁵⁰

5.5 Metoddiskussion

Metoden som nyttjats för att genomföra min studie har varit semistrukturerade intervjuer med till stor del öppna frågor. Val av metod har grundat sig i att respondenterna skall få möjlighet att själva kunna utveckla sina tankar och idéer. Att genomföra en kvalitativ metod grundar sig även i att respondenterna endast levt i Sverige under fem år. Att skriva ner känslor, tankar och funderingar är svårare än att uttrycka sig muntligt. Kvalitativa undersökningar generellt ger förutsättningar för en bredare förståelse för social verklighet då kvantitativ forskning är av fördjupad karaktär och har i uppgift att mäta data och inte känslor, tankar och funderingar.⁵¹ Kvalitativ metod med semistrukturerade intervjuer ger även forskaren möjlighet att anpassa frågor till det som sägs på plats och är aktuellt under intervjun. Metodvalet är med andra ord baserat på min studie och min undersökning men jag har även funderat på vilket sätt mina respondenter får det enklast att uttrycka sig och kunna svara på mina frågor.

Mitt val av metod går även att förhålla sig kritisk till. Det finns både fördelar och nackdelar med att använda sig av intervjuer för en undersökning. I mitt fall kan undersökningens urval vara ett tänkbart problem. Anledningen till att jag förhåller mig kritisk till urvalet är för att jag känner samtliga respondenter. Nackdelen med att känna respondenterna kan vara att respondenterna väljer att inte tala sanning eller förvränga sanningen. Andra nackdelar med kvalitativa undersökningar är validiteten i data. I en intervju tolkas respondentens svar, vilket inte behöver stämma överens med respondentens mening eller tankar. I mitt fall hade jag även få respondenter då själva projektet är relativt nytt och antal deltagare per projekt är tio personer. Jag blir i min undersökning därför beroende av dessa tio respondenter då de varit delaktiga i projektet. Respondenterna blir även centrala då de varit med och erfart projektet. Skulle jag välja andra personer som inte varit en del av projektet hade min undersökning inte kunnat genomföras då jag vill få svar på hur projektet näktergalen bidragit till en snabbare integration för deltagarna som varit med i projektet.

⁵⁰ Bryman, Alan, (2018), S. 178–179

⁵¹ Alveus, Johan, (2013), S. 24

6. Resultat & Analys

I följande kapitel kommer min data redovisas och analyseras. Resultatet kommer att delas upp i olika kategorier beroende på ämne. Kategorierna kommer att diskuteras utifrån respondenternas svar. Med strävan efter att ge en så rättvis bild som möjligt av vad som sagts vill jag även observera mig för att det som skrivs är min tolkning av repsoldaternas berättelser.

6.1 Adepternas tidigare erfarenheter

Syftet med denna studie är att få svar på om adepterna utvecklat några egenskaper eller erfarenheter med stöttning av sin mentor under projektet Näktergalen. För att svara på frågan måste vi först lära känna adepterna och deras tidigare kunskaper och erfarenheter. Tanken med Näktergalen är att öka adepternas sociala erfarenheter för att få mer förståelse för samhället de lever i och skynda på integrationsprocessen. Min första fråga vill därmed få svar på vilka intressen adepterna har och vad de gör på fritiden.

”Mina intressen är att spela fotboll, lyssna på musik och bara vara hemma. Det är svårt för mig att hitta på olika saker för jag har inte mycket pengar och när jag träffar mina kompisar så spelar vi bara Fifa. När jag bodde i hemlandet brukade vi åka på tivoli med familjen men i Sverige finns det inte sånt, jag vet inte varför. Det känns som att i Sverige är det bara skola, jobb, hem och äta. Jag tycker inte det finns mycket aktiviteter för oss ungdomar här men det kan också bero på att det är en liten stad här.” – Ali 20år.

Enligt Ali så finns det begränsat med aktiviteter i Halmstad. Den aktiviteten som är enklast att planera in är fotbollen. Många av Alis vänner delar samma intresse och de brukar spela fotboll tre till fyra gånger i veckan. Men likväl nämner Ali att de som spelar kommer alla från samma bakgrund och delar liknande erfarenheter. Det är en bra gruppssamhörighet och alla är snälla mot varandra. Ali nämner även att de har lätt för att släppa in andra ungdomar i deras grupp och välkomnar alla personer. I samma grupp som Ali spelar Darin:

”På min fritid brukar jag spela fotboll och umgås med kompisar. Mina intressen är att resa, kolla på fotboll, gå på konserter och göra roliga saker. Jag har aldrig rest någonstans förutom till Sverige men jag kan inte kalla det för resa. När jag kollar på videon på Youtube brukar jag alltid drömma om att resa till dem platserna. Min

favoritplats är Maldiverna. Det är så vackert där och om jag någonsin får möjlighet att åka någonstans så ska jag åka ditt. Sen så vill jag även se en konsert live. Jag tror att det kommer kännas jättebra och roligt att gå på något live. I mitt hemland brukade jag gå på konsert men aldrig här i Sverige. Jag tror att det är dyrt och så men jag hoppas få möjlighet i framtiden.” –Darin 19år

Precis som Ali så är Darin intresserad av fotboll och musik. Som mål har Darin att resa till Maldiverna och gå på en live konsert. Darin kollar mycket på Youtube och det är även där mycket av hans tid spenderas. Bortsett från Youtube och fotbollen går mycket av hans tid till att plugga och försöka få bra betyg i alla ämnen. Darin ser skolan som en rolig plats och vill i framtiden plugga vidare på högskola. Sia är också intresserad av musik och vill i framtiden själv bli artist:

”Jag älskar musik och det är mitt största intresse. På fritiden brukar jag spela gitarr och sjunga. Jag drömmer om att själv få stå på scen en dag och sjunga inför jättestor publik. I mitt hemland hade jag inte möjlighet att spela gitarr eller sjunga jag gjorde det bara när jag var ledig men det var inte ofta.” – Sia 19år

Musiken är ett sätt för Sia att koppla av och glömma bort allt hemskt som hänt i hans liv. Sia nämner att musiken har varit hans räddning i livet. Även Noor är väldigt intresserad av musik och älskar att lyssna på musik dagligen:

”På min fritid lyssnar jag mycket på engelsk musik. Jag vill lära mig engelska och samtidigt älskar jag många engelska artister. Mitt största intresse är att måla. Jag älskar måla och jag brukar göra det varje dag efter skolan.” –Noor 21år

Sist ut är Jasmin som även hen är väldigt intresserad av musik men även gymnastik. Det är även gymnastiken som får hen att koppla av och glömma bort allt negativt för en stund:

”I mitt hemland brukade jag träna mycket gymnastik. Jag älskar löpning och friidrott, jag har aldrig tävlat i det men jag drömmer om att en dag kanske få representera Sverige i OS. På min fritid brukar jag träna gymnastik hemma och ibland med kompisar. När jag tränar brukar jag glömma bort allt som har hänt och kan fokusera på att ha roligt med mina kompisar. Det är ett sätt för mig att koppla av och glömma bort allting i livet.” –Jasmin 21år

Det tydliga mönster som går att tolka från deras berättelser är att alla adepterna på något sett glömmer bort allt negativt när de får umgås med andra och utför aktiviteter som de älskar och brinner för. Dessa aktiviteter får adepterna att tänka på något annat vilket resulterar i att de känner ett lugn. Många av adepterna förklarar att när de inte gör något utan bara sitter hemma så får de tusen tankar i huvudet om allt som har skett och då blir dem väldigt ledsna. Det är även en av anledningarna till att dessa ungdomar ständigt vill hitta på olika aktiviteter och roa sig för att inte tänka på det förflutna.

6.2 Mentorskapets betydelse

Mentorerna har i uppgift att stämma möte med adepterna en till två gånger per vecka där parterna träffas ca två timmar per tillfälle. Adepterna som intervjuats är överens om att mentorerna skött sitt uppdrag i den fronten. Adepterna har däremot olika erfarenheter om aktiviteter som genomförts, vilket är bra då projektets syfte är att mentorerna skall anpassa aktiviteterna efter önskemål.⁵² Många av adepterna upplever att de lärt sig nya saker med stöttning av mentorskapet. Många av aktiviteterna som genomförts är nytt för adepterna. Det är erfarenheter som de tidigare inte upplevt. I intervjun med Darin nämner hen följande:

”När jag var med min mentor lärde jag mig väldigt mycket. Exempelvis svensk kultur, svenska språket och mycket mer som jag kan använda mig av här i Sverige. Det som jag tyckte om väldigt mycket var när jag för första gången fick åka till Liseberg och åka olika karuseller! Det var kul och jag har efter det åkt dit med mina vänner.”-Darin

Många av adepterna uppskattade resan till Liseberg då det var något nytt som de tidigare inte erfarit. Resan till Liseberg beskrivs som något av de roligaste adepterna upplevt. Många av adepterna blickar tillbaka till resan vid svårare tider och glädjes med tanken av att någon gång återvända:

”Jag älskade den resan, många gånger när jag lägger mig brukar jag tänka på när vi var där och hur roligt vi hade det den dagen! Jag kommer aldrig glömma den resan.”
- Jasmin

⁵² Lönnrot, Sild, (2007), S. 71

Precis som Säljö beskriver i sin teori medierar mentorerna nya kunskaper och erfarenheter för adepterna som de sedan medierar för sina vänner. Vi lär oss först tillsammans med andra människor som har mer kunskap i ämnet för att sedan göra kunskapen till vårt eget. Darin nämner att hen tillsammans med sin mentor lärt sig många nya ord och begrepp. Både Säljö och Vygotskij ser språket som den främsta medierande artefakten. Språket nämns som ”redskapens redskap” för att kunna kommunicera och organisera sig.⁵³ Säljö beskriver språket som centralt när det kommer till mänskligt tänkande. Det finns enligt Säljö ett samband mellan hur väl utvecklat vi kan tala ett språk och hur snabbt vi kan integreras, få en anställning och skapa nya sociala band. Säljö beskriver språket som det viktigaste verktyget för att kunna kommunicera med sig själv.⁵⁴ För Vygotskij är språket och begreppsutveckling väsentligt för barnets personliga och språkliga utveckling. Vygotskijs bild av den kognitiva utvecklingen hänger ihop med barnens språkutveckling och detta ses som en aktiv process. Vygotskij menar att nya ord som används och som används i rätt benämning är funktionella redskap i aktivt problemlösningsarbete.⁵⁵

I intervjun med Noor nämner hen följande kring mentorskapets betydelse för hens integration.

”Jag lärde mig jätte mycket av min mentor! Jag har lärt mig många nya ord som jag tidigare inte kunnat, exempelvis ”attraktiv”. Eftersom min mentor är simlärare så har jag börjat gå på simlektioner. Jag kan nästan simma nu och det har bara gått en månad, det var en av mina stora drömmar i livet att kunna simma. Jag har även lärt mig något som man brukar göra i Sverige och det är att dricka kaffe och fika. I början så tyckte jag inte om kaffe men nu älskar jag det och de vill jag tacka min mentor för.” -Noor

I det sociokulturella perspektivet är vår uppfattning av världen direkt beroende av vilka medierande redskap som vi har approprierat. Vi alla är hybridvarelser som upplever och tolkar världen och saker i den annorlunda. Detta resulterar i att vi människor lär oss nya redskap på olika sätt då redskapen är sociokulturella. Våra kunskaper grundar sig i hur, var och när vi lärt oss våra kunskaper och vem som medierat kunskapen för oss. Exempelvis så medierar mentorn sina sim kunskaper för adepten på samma sätt som hen fått det medierat för sig själv.⁵⁶

⁵³ Säljö, Roger, (2015), S. 94–96

⁵⁴ Säljö, Roger, (2015), S. 96–98

⁵⁵ Säljö, Roger, (2015), S. 93–94

⁵⁶ Säljö, Roger, (2015), S. 95

Adepterna som kommer från en annan kultur har även med sig andra erfarenheter som mentorerna inte är bekanta med. Sia nämner följande kring kulturkrock med sin mentor:

”En gång när jag fikade med min mentor så ville jag bjuda på fikaten men min mentor sa till mig att i Sverige så betalar man för sin egen mat och då blev jag lite ledsen. I mitt land måste man bjuda varandra, det är tradition att alla bjuder alla. Men jag har nu lärt mig något nytt. Jag bjuder aldrig mina svenska kompisar men när jag är med personer som kommer från mitt land måste jag bjuda för det är inte fint att aldrig bjuda. Men mina svenska kompisar tycker inte att det är konstigt om jag aldrig bjuder dem på något.” -Sia

Sia beskriver händelsen som en kulturkrock vilket Vygotskij skulle hålla med om. En av Vygotskijs utgångspunkter är att det lilla barnet formas i samspel med sin omgivning. Folk från andra kulturer bildar sig en egen identitet som ser annorlunda på familj, relationer, normer och traditioner. Att födas innebär att föras in i en värld av kommunikationer med omgivningen. Denna kommunikation, som sker genom ögonkontakt, beröring, skratt, tal och annat, innebär att barnet blir del av en social gemenskap med normer, regler, värderingar, kunskaper och föreställningar om världen.⁵⁷ Projektet Näktergalen vill inte att dessa ensamkommande ungdomarna skall glömma sin identitet och bli en del av en ny identitet. Projektet vill att dessa ungdomar tillsammans med sin mentor lär sig om den nya kulturen, dess regler och normer för att möjliggöra en snabbare integration. Adepterna kommer från olika bakgrunder med olika regler och normer. Genom samspel tillsammans med människor från andra kulturer kan båda parterna lära sig mer vilket resulterar i mer kunskap och ömsesidig respekt. Samspelet mellan individerna blir viktig eftersom barn föds med en orientering mot att kommunicera och integrera med andra människor.⁵⁸

En viktig aspekt som Vygotskij anmärker när det kommer till vad som gör människor till sociala varelser är att vi kan sätta oss in i andra människors situationer och förstå saker ur olika perspektiv. På så sätt kan vi även samspela, dela samma intentioner och lära av varandra. Genom samspel och förståelse för andras avsikter upprätthåller vi intersubjektivitet vilket

⁵⁷ Säljö, Roger, (2015), S. 94

⁵⁸ Högskolan i Halmstad, ”Projektet Näktergalen- en ny väg in i det svenska samhälle”, (2017)

betyder nya lärdomar och erfarenheter då vi har förståelse för varandras åsikter och perspektiv.⁵⁹

Ali som var fotbolls intresserad känner att relationen mellan hen och mentorn har bidragit till många nya möjligheter som Ali inte vågat drömma om. Ali berättar att med stöttning av mentorn så har hen nu fått börja spela i ett fotbollslag:

”Att få spela fotboll med ett riktigt lag är det roligaste jag gjort i hela mitt liv. Jag tränar nästan fyra gånger i veckan och spelar match en gång i vecka. Det var min mentor som tog med mig till en träning och presenterade mig för tränaren. När jag fick samtalet om att jag fick börja i laget blev jag så glad att jag började gråta. Min mentor sa till mig att i Sverige så måste du förtjäna din plats för att få spela. Jag är inte bäst i laget men jag gör mitt bästa för att varje dag bli bättre. Jag kommer ihåg första träningen, min mentor sa till mig att jag skulle bära västarna och materialet, jag skrattade och gjorde det. Men i mitt hemland så är det den sämsta spelaren som gör sånt men i Sverige är det den som är minst.”

Lärandet är för Vygotskij en pågående och kontinuerlig process, där det som en individ redan vet eller kan, bildar grunden för vad han eller hon är på väg att lära sig. Erövringar av nya färdigheter och kunskaper ligger alltid inom räckhåll. Den närmsta utvecklingszonen enligt Vygotskij är det tänkta området mellan det som en person redan kan eller vet och det som samma person kan lära sig med hjälp av en lärare. Det är inom denna utvecklingszonen människor är mottagliga för instruktioner och förklaringar och det är inom den zonen lärare kan vägleda den lärande.⁶⁰ I den närmaste utvecklingszonen är det även viktigt för läraren att veta hur mycket den lärande redan kan och vilka mål och kompetenser som den lärande redan besitter. Läraren måste ta hänsyn till hur motiverad den lärande är och vilka förutsättningar som finns för lärande. Med detta sociokulturella perspektiv på lärande ställs alltså vissa krav på läraren- en uppmärksamhet på vad den lärande redan kan, men också på hans eller hennes potential: Vad kan de redan existerande kunskaperna utvecklas till? I Alis fall har hen spelat fotboll i hemlandet och har mycket kompetens inom sporten. Det tränaren kan hjälpa Ali med är olika tekniker för att utveckla sina redan besittande kunskaper inom sporten. Detta görs

⁵⁹ Säljö, Roger, (2015), S. 94–95

⁶⁰ Nihad, Bunar (2015) S. 178–179

enbart om tränaren redan vet vilka mål Ali har som spelare och om tränaren ser att Ali kan utvecklas och har potential att bli en startspelare i laget.⁶¹

Mentorskapet skall även bidra till en snabbare integration för adepterna vilket Jasmin upplever att den gjort. Hen berättar följande kring integration och mentorskapets betydelse:

”Jag tror att alla som är med i projektet håller med om att mentorerna har hjälpt oss att förstå den svenska kulturen bättre. Innan jag var med i projektet brukade jag aldrig göra sociala saker med mina vänner ute på fredagar och helger, vi brukade bara vara hemma och så. Nu när det närmar sig helger brukar vi alltid hitta på något, ibland spelar vi bowling eller bara sitter och fikar. Jag har även börjat prata mycket mer med svenskar i klassen. Alla är snälla! Innan så vågade jag inte prata med någon för jag var blyg och trodde att de skulle skratta åt min dåliga svenska. Men nu pratar jag bättre tycker jag och det kan bero på att jag använder svenskan mer. Jag tror att projektet har gett oss mer självförtroende att våga.”

Som mentor i Näktergalen blir du förebild för adepterna. Allt du gör som mentor fångas upp av adepterna. Det är även förebilden som gör att mentorn får en maktposition i rollen. Det är viktigt för mentorerna att tänka på vilken sort förebild man vill vara och hur du på bästa sätt kan lyfta fram det. Som tidigare konstaterat lever många av Näktergalens adepter i utanförskap. Många av adepterna bor i förorter och bor tillsammans med andra ungdomar. Det är därför viktigt att mentorn intar en roll som inte är fördömande, lyhörd och ser möjligheter istället för hinder. För att skapa goda relationer måste mentorn vara positiv, stödjande och kunna se barnets potentialer. Dessa egenskaper är något lärarstudenter arbetar mycket med i sin utbildning. Det är även en av orsakerna till att Näktergalen projektet i Halmstad söker sig till att rekrytera lärarstudenter till sina projekt. Här får lärarstudenter möjlighet att träna sina empatiska förmågor. Genom att kunna sätta sig in i en annan persons livssituation, dela erfarenheter, kunna se andra infallsvinklar och lära sig mer av andra kulturer skapas även en större förståelse för andra människor och kulturer vilket alla lärare handskas med i sitt dagliga arbete.⁶²

Som tidigare konstaterat var det många adepter som uttryckte kulturkrock i deras vardag, några av adepterna kunde sätta sig in i andra kulturer men det fanns även dem som vägrade. I samtal

⁶¹ Nihad, Bunar (2015) S. 180–181

⁶² Lönnrot, Sild, (2007), S. 74–75

med Sia som brukar spela gitarr och sjunga diskuteras om hen i framtiden kan tänka sig bli tillsammans med en person som inte har samma kultur som hen. Sia svarar följande på frågan:

”Jag vet inte, jag tror att om jag är tillräckligt kär så absolut men jag tror att det kommer att bli svårt. Det svåraste blir att mina föräldrar blir nöjda. Dem är inte vana med att man gifter sig med någon från en annan kultur eftersom det är så mycket skillnad i kultur och så. Exempelvis så förväntas mannen i mitt hemland försörja kvinnan vilket inte är så i Sverige. I mitt hemland så ska kvinnan laga mat varje dag men inte här i Sverige, här hjälps man åt. Jag säger inte att svensk kultur är bättre än min eller att min är bättre än svensk men jag vet att båda har rätt och fel. Det bästa jag vet med svensk kultur är friheten, men jag tror att friheten också har gjort att många ungdomar hamnar i problem för dem vill vara finast i skolan och vara rikast. I mitt land e den finaste den som har bäst betyg vilket också är dåligt för alla har inte samma möjligheter att lyckas, är man rik har man det mycket enklare än dem fattiga.”

I idén om utvecklingszoner från Vygotskij kan vi läsa om hur utvecklingszonerna medför mer förståelse för varandra genom utbyte av information och erfarenhet. Människan är i en mening dömd att lära och utvecklas för att kunna överleva, både som individ och som kollektiv. Vi förändras hela tiden och i många av de aktiviteter vi är engagerade i finns utvecklingszoner – det finns något vi kan, men också något vi kan utveckla med hjälp för att komma vidare. Vygotskij förklarar kulturell utveckling följande:

”Människor tar hela tiden till sig kunskaper från varandra. Genom att lära – i bemärkelsen appropriera kulturella redskap – så utvecklas vi. Genom lärande tar vi till oss delar av samhällets erfarenheter och gör dem till vår egna. När vi gör det, erövrar vi nya medierande redskap och färdigheter.”⁶³

Precis som Vygotskij nämner måste vi först få erfarenhet av kulturerna för att sedan få möjlighet att appropriera det i kulturen som vi själva samtycker med och som delar våra värderingar. Som tidigare nämnt är kulturen något som äldre generationer approprierat och som blivit en del av vår identitet. Genom att ta del av varandras kulturer skapas en bättre förståelse för andra människor och deras livssituationer.⁶⁴

⁶³ Säljö, Roger, (2015), S. 101

⁶⁴ Säljö, Roger, (2015), S. 100–101

7. Avslutning

Min studie undersöker hur före detta adepterna i projektet Näktergalen Halmstad utvecklats med stöttning av mentorskapet samt om stöttningen bidragit till en snabbare integration. Metoden som använts för att genomföra min studie har bestått av kvalitativa intervjuer. Intervjun har varit semistrukturerad för att informanterna själva skall få möjlighet att lyfta upp deras hjärtefrågor. Utifrån den forskning som jag tagit del av samt min studie kan följande slutsats dras: Projekt som Näktergalen möjliggör en snabbare integration för ensamkommande ungdomar. Det krävs mer samarbeten mellan original klasser och introduktionsklasser för att utveckla det svenska språket för flyktingar. Genom att lära sig mer om varandras kulturer skapas även mer acceptans och ömsesidig respekt gentemot varandra.

Mentorskapet i projektet spelar en avgörande roll. Mentorn blir som en förebild för adepten och någon som man ser upp till. Mentorn skall visa adepten dolda samhällsnormer och vara en trygghet i adeptens liv under projektet. Som förebild måste mentorn föregå med gott exempel då adepten tar över mentorns beteenden. Projektet möjliggör att adepterna får utföra aktiviteter som de tidigare inte upplevt och som ligger utanför deras erfarenheter. Dessa aktiviteter utvecklar adepternas sociala kompetenser men även språkliga då de är tvungna att använda sig av det svenska språket. Enligt Vygotskij är språket "redskapens redskap" för att lära sig mer om andra kulturer och bli en del av samhället.⁶⁵ Vygotskij vill att människor från olika kulturer skall dela sina erfarenheter med varandra för att möjliggöra nya kompetenser. Enligt Vygotskij kan vi endast utvecklas i samspel tillsammans med andra människor. Samhället är ständigt under förändring. För att vara en del av förändringen vi får världen medierat för oss av någon med högre kompetens inom ämnet.⁶⁶ I projektet Näktergalen medierar mentorerna dolda samhällsnormer för adepterna. Adepterna appropierar nya sociala och kulturella kunskaper för att snabbare kunna integrera in i det svenska samhället. I slutändan handlar allt om anpassning och hur vi på bästa sätt kan anpassa oss till en ny miljö. Jag skulle vilja avsluta min studie med ett citat från Mahatma Gandhi som tillbringade många år av sitt liv i fängelse under förtryck av den brittiska kolonialmakten i Indien, för att aktivt kämpat för människors rätt i moderlandet:

⁶⁵ Säljö, Roger, (2015), S. 94–95

⁶⁶ Säljö, Roger, (2015), S. 96–98

”Din tro formar dina tankar, dina tankar formar dina ord, dina ord formar dina handlingar, dina handlingar formar dina vanor, dina vanor formar dina värden, dina värden formar din framtid”

Min studie har givit mig nya kunskaper och kompetenser som kommer hjälpa mig i min framtida roll som lärare. Som lärare måste du ha förståelse för dina elever och bygga upp en relation som grundar sig på ömsesidig respekt, förståelse och empati. Projekt som Näktergalen ger kompetenser som du inte kan läsa till på högskolan. I samtal med ensamkommande ungdomar skapar du mer förståelse för deras livssituation och breddar dina perspektiv. Med mer förståelse skapas även mer empati i frågan och som lärare är det en bra kompetens att erhålla.

7.1 Diskussion

I denna studie har följande frågor undersökts:

- Hur utvecklar adepterna i projektet Näktergalen sina kunskaper och erfarenheter med stöttning av mentorskapet?
- Vilka uppfattningar uttrycker adepterna när det avser mentorskapets betydelse för en snabbare integration?

Tidigare forskning visar att en viktig kärna i integrationsprocessen är mentorskapet. Personer som har mer sociala kompetenser kan mediera sina kunskaper vidare. Det hela resulterar i en god cirkel där människor från olika delar av världen kan lära av varandras kulturer för att skapa en mer global värld. I det sociokulturella perspektivet som Vygotskij förespråkar kan människor endast lära sig nya kompetenser i samspel med varandra.⁶⁷ I Skowronskis forskning som behandlar ensamkommande elevers möten med ”ordinarie” klasser nämner hon följande kring integrationen:

⁶⁷ Säljö, (2015), S. 18–22

”Genom att låta elever som bott här under en kortare period integrera med ”ordinarie” klasser utvecklar man även deras språkkunskaper och de utökar även sina sociala kontakter”⁶⁸

Projekt som Näktergalen ger ensamkommande ungdomar ett steg in i en bredare socialt nätverk. Med fler kompisar skapas även en bättre möjlighet för sociala aktiviteter och socialt umgänge. Ju mer dessa ungdomar integrerar och socialiserar sig med andra människor som de i vanliga fall inte kommer i kontakt med, desto snabbare blir integreringen. Även Bunar förespråkar samarbete mellan introduktionsklasser och ”ordinarie” klasser, i sin forskning som behandlar ensakommande flyktingar integration nämner författaren följande om samspelet mellan dessa parter:

”När elever från introduktionsklasser blandas med ordinarie klasser sker en snabbare språkinläring i en kontext där språket används kontinuerligt dagligen. Genom att integrera med andra jämnåriga utvecklas även en snabbare integration in i svenska samhället.”⁶⁹

Med hänvisning till tidigare forskning och studiens resultat går det att belysa att projekt som Näktergalen förenklar och skyndar på ensamkommande flyktingars integration. Likaså håller adepterna som blev intervjuade med om att integration sker i samspel med personer som inte kommer från samma kultur. Orsaken beror på att adepterna blir tvungna att använda sig av det svenska språket vilket resulterar i en mer kontinuerlig användning. Språkliga kunskaper leder till en större acceptans i samtal med ordinarie klasser vilket i sin tur leder till bredare sociala kontakter. Det hela beskrivs av adepterna som en god cirkel som resulterar i kulturella och sociala utbyten. Mentorskapet är grunden till en snabbare integration och utan den skulle adepterna inte ha en person som de kan vända sig till. Det är även mentorskapet som bidragit till att adepterna vågar och vill ta sig an nya utmaningar för att utmana sig själva. Projektet kan och bör utvecklas för att bli större nationellt men även globalt.⁷⁰

⁶⁸ Nihad, Bunar (2015) S. 180–181

⁶⁹ Skowronski, Ewa, (2013), S. 137

⁷⁰ Nihad, Bunar (2015) S. 165–168

7.2 Didaktiska implikationer

Att driva projekt som Näktergalen är givande för alla parter då syftet är mer kunskap. Som lärare är det viktigt att låta ensamkommande ungdomar integrera med andra och utmana sig själva till att våga pröva nya saker. Samtidigt bli eleverna tvungna att använda det svenska språket för att socialisera sig med andra elever. Lärare måste även arbeta målmedvetet för att eleverna skall få möjlighet att integreras med andra elever. Det räcker inte för eleverna att stöta på varandra vid korridoren då många elever tar avstånd ifrån varandra på grund av bekvämlighetszonen. De lärare som organiserar utflykter, använt sociala gruppövningar, främjat s.k. bänkkamratgemenskap osv. har också underlättat inkludering i den ordinarie klassens sociala gemenskap.⁷¹ Problemen som kan uppstå vid nyanländas integration är språket. Elever som inte behärskar det svenska språket kan känna sig mindre värda på grund av brist i kommunikation och möjlighet att uttrycka sig ordentligt. När eleverna väljer att inte tala svenska för att de är rädda för att misslyckas försvåras även inkluderingen och integrationen. Människor använder sig av ett språk som behärskas istället för att lära sig ett nytt. Att inte våga prata svenska påverkar nyanlända ungdomars självförtroende negativt, de vågar inte söka nya sociala kontakter vilket försvårar språkinläringen. Med färre sociala band möjliggörs även inte inkludering då moderspråket blir dominerande i vardagen. När de ensamkommande eleverna talar med varandra så finns det en acceptans för misslyckande.⁷²

Projekt som Näktergalen blir väldigt viktiga då de medför att nyanlända vågar ta steget mot integration. Nu har dessa ungdomar en vuxen kompis som kan stötta och inspirera dem. Det är mindre handlingar som till slut gör en större skillnad.⁷³

⁷¹ Skowronski (2013) S, 117–119

⁷² Skowronski (2013) S, 117–119

⁷³ Rothstein, 2002, s. 224–229

8. Källförteckning

8.1 Litteratur:

Alveus, Johan, *"Skriva uppsats med kvalitativ metod: En handbok"*, (2013), Liber AB, Stockholm.

Alvesson, Mats, *"Intervjue- genomförande, tolkning och reflexivitet"*, (2011), Malmö: Liber.
Bunar, Nihad, *"Nyanlända och lärande- mottagande och inkludering"* (2015) Natur & kultur, Stockholm.

Bryman, Alan, *"Samhällsvetenskapliga metoder"*, (2018), Malmö, Liber AB, Tredje upplagan.

Reich, Rubinstein, Mentorprojektet Näktergalen, *"Möten mellan skolbarn och högskolestudenter"*, (2001).

Sild, Lönnrot, Carina, *"Näktergalen: En knuff framåt"*, (2007), Lärarutbildningen, Malmö Högskola.

Säljö, Roger, *Lärande-En introduktion till perspektiv och metaforer"*, (2015), Gleerups Utbildning AB, Malmö.

8.2 Elektroniska källor

Dagens nyheter, *"Sverige inte redo för större flyktingvåg"*, Tillgänglig:

<https://www.dn.se/nyheter/sverige/sverige-inte-redo-for-storre-flyktingvag/>, (Hämtad: 2019-05-07)

Högskolan i Halmstad, *"Projekt Näktergalen- en ny väg in i det svenska samhället för unga flyktingar"*, Tillgänglig:

<http://www.hh.se/akademinforlarandehumanioraochsamhalle/ruregionaltutvecklingscentrum/projektinomruc/projektnaktergalen.65442441.html> (Hämtad: 2019-04-17)

Information om Sverige, ”*Integration i Sverige*”, Tillgänglig:

<https://www.informationsverige.se/sv/jag-har-fatt-uppehallstillstand/samhallsorientering/boken-om-sverige/att-komma-till-sverige/integration-i-sverige/>, (Hämtad 2019-04-18)

Länsstyrelsen Stockholm, ”*Länets integrationsprojekt ger nyanlända nya möjligheter*”,

Tillgänglig: <https://www.lansstyrelsen.se/stockholm/om-lansstyrelsen-stockholm/pressrum/nyheter/nyheter---stockholm/2019-01-16-lanets-integrationsprojekt-ger-nyanlanda-nya-mojligheter.html>, (Hämtad: 2019-05-07)

PERACH ”*The perach tutorial project*”, Tillgänglig: <http://www.perach.org.il/the-perach-tutorial-project> , 2010, (Hämtad, 2019-04-17)

Region Öster Gotland ”*Vad är mentorskap?*”, Tillgänglig:

https://wssext.regionostergotland.se/regsam/Kompetensforsorjning%20och%20foretagande/Projekt/vad_ar_mentorskap.pdf , (Hämtad 2019-04-18)

Riksdagen, Motion till riksdagen 2018/19:1615, Tillgänglig:

<https://data.riksdagen.se/fil/BAC0A25D-0A5D-4836-9E7C-4A35AD77F233>, (Hämtad 2019-04-18)

Skolverket, ”*Nyanländ i gymnasieskolan*”, Tillgänglig:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/lorande/nyanlandas-lorande/organisera-for-nyanlanda-elev/nyanlanda-i-gymnasieskolan-1.262942> (Hämtad, 2019-05-06)

Skolverket, Introduktionsprogrammet- språkintröduktion, Tillgänglig:

https://www.skolverket.se/om-skolverket/publikationer/visa-enskild-publikation?_xurl_=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwtpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D3072 (Hämtad 2017-04-21)

Skolverket, ”*Inkludering- vad betyder det?*” Tillgänglig:

https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/4-specialpedagogik/Grundskola/Inkludering_och_delaktighet_lorande_i_matematik/del_02/mat

erial/flik/Del_02_MomentA/Artiklar/SP23_1-9_02_A_01_betyder.docx , (Hämtad 2019-04-18)

Skowronski, Ewa, ”Skola med fördröjning: nyanlända elevers sociala spelrum i ”en skola för alla”, (2013), Tillgänglig: <https://portal.research.lu.se/ws/files/6318657/4067832.pdf>, (Hämtad: 2019-04-26)

Sveriges Riksdag, ”Nyanländas integration”, Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svar-pa-skriftlig-fraga/nyanlandas-integration-_H512593, (Hämtad: 2019-05-07)

8.3 Bilagor

Intervjufrågor:

Vilka tidigare erfarenheter har du med dig från ditt hemland?

Vilka intressen har du?

På vilka sätt har din mentor stöttat dig under projektets gång?

Har projektet Näktergalen bidragit till en snabbare integration?

Vilka erfarenheter har du tagit med dig från projektet Näktergalen?

Belan Omar

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se